

GESTIONAREA DEȘEURILOR ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Elizaveta ȘARCOV

Departamentul Contabilitate , grupa C-201, Facultatea Inginerie Economica si Business,
Universitatea Tehincă a Moldovei, Chisinau, Molodva

Autorul corespondent: Șarcov Elizaveta, elizaveta.burdic@em.utm.md

Rezumat. Problema gestionării incorecte a deșeurilor pe teritoriul Republicii Moldova cauzează înrăutățirea vieții populației. Deșeurile au efecte negative asupra viețuitoarelor, mediului, atmosferei, economiei. Guvernul a introdus un șir de vehicule și tomberoane pentru a soluționa problema deșeurilor, a implementat multe proiecte de protecția mediului, însă pentru a rezolva problema dată trebuie ca reciclarea deșeurilor să fie maximală.

În fiecare țară de pe glob este abordat subiectul protecției mediului și reciclării, însă unele țări au avansat în acest domeniu mai mult decât altele.

Moldova trebuie să își implice toate instituțiile și întreaga populație pentru a ajunge scopul de a obține o țară curată.

Cuvinte cheie: deșeuri, colectare, reciclare, salubritate.

Introducere

În timpul ultimelor decenii, problema deșeurilor a devenit una drastică, care aduce consecințe negative asupra vieții pe Pământ. Deșeurile sunt percepute ca o sursă de poluare, însă gestionarea lor eficientă aduce un șir de beneficii, cum ar fi: economisirea energiei, micșorarea cererii resurselor naturale. Gestionarea corectă a deșeurilor presupune micșorarea deșeurilor, reutilizarea lor, reciclarea și valorificarea deșeurilor. Reciclarea este o soluție eficientă a problemei poluării, însă pentru reciclarea deșeurilor trebuie colectate și selectate.

În Republica Moldova problema selectării deșeurilor este acută, fiindcă doar în 19 orașe, din 66 deșeurile sunt sortate și doar în 10 din ele este sortat doar plasticul și în trei din ele este sortată hârtia, plasticul și sticla. În celelalte orașe deșeurile deloc nu sunt sortate.

Problema dată a fost întâlnită de Europa diferit. La moment, Germania înregistrează rata de reciclare de 68% pe cantitatea de deșeuri anuală de aproximativ 400 mil. tone, Germania fiind pe primul loc din țările Europei.

Efectele deșeurilor asupra mediului

Deșeurile afectează ecosistemele, poluarea atmosferei și înrăutățirea sănătății viețuitoarelor, generează pierderi economice.

Poluarea aerului are loc când microorganismele din depozite de deșeuri formează metanul, care este un gaz asociat cu modificările climatice, poluarea mai e cauzat nu doar depozitarea deșeurilor, ci și transportarea pe parcursul cărei este eliminat dioxidul de carbon. Poluarea ecosistemelor marine apare după aruncarea deșeurilor în ecosistemul acvatic. Acestea în consecință cauzează amenințări pentru viața multor specii marine, care se blochează și rămân prinse sau sunt infectați de substanțe toxice. Deci, poluarea atmosferică ce vine ca o reacție a gestionării incorecte a deșeurilor ne influențează direct viața, noi fiind cei care respiră aerul plin de poluanți, bea apa contaminată, mănâncă culturile ce cresc pe terenuri infectate și animale, care înghit substanțe chimice toxice [1, 2].

Deșeurile reprezintă o pierdere economică a societății, fiindcă la fabricarea unui produs se folosesc resursele umane, factorii de producție, respectiv resturile produselor folosite sunt aruncate și tot procesul de fabricare nu mai e valorificat. În paralel gestionarea corectă a deșeurilor, și anume colectarea, sortarea și reciclarea lui ar putea genera noi locuri de muncă și o nouă sursă de venit din resturile produselor, fără a afecta mediul înconjurător.

Pot fi reciclate tot felul de deșeuri, ceea ce depinde de noi, este decizia corectă, de investit în colectare, selectare și reciclare pentru un viitor mai bun pentru toți.

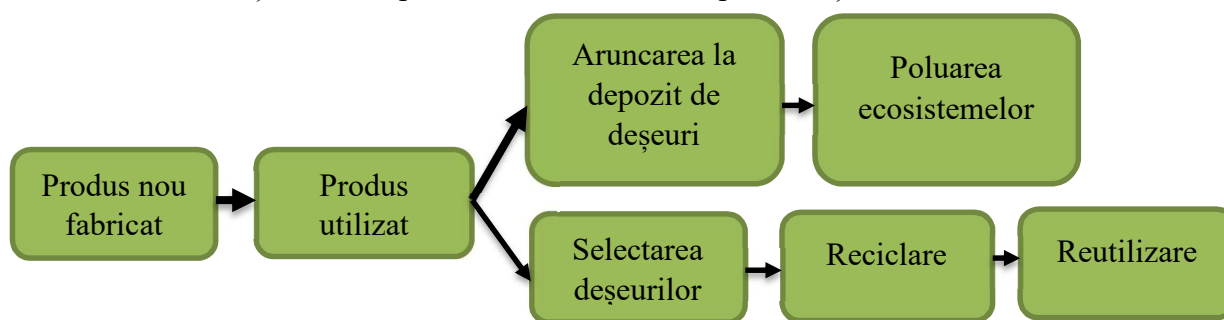


Figura1. Variantele de utilizare a deșeurilor

Sursa: Elaborat de autor

În Figural este prezentată calea pe care o poate parcurge un produs nou fabricat. Unele produse după utilizare sunt aruncate la depozite de deșeuri fără a fi sortate și transportate la fabrici specializate în reciclare. Ca urmare tonele de deșeuri sunt transportate dintr-un loc în altul și poluează ecosistemele. Alte produse utilizate parcurg etapele care îi garantează o prelungire a duratei sale de viață, ele fiind selectate în dependență de categoria de materie folosită la producerea lor și după categorie produsele trec poduri speciale și sunt reciclate. Materialele obținute după reciclare se utilizează la un ciclu nou de producere. Aceasta variantă de utilizare a deșeurilor are impact pozitiv asupra creșterii economice, ocupării forței de muncă, creșterea calității și siguranței vieții umane și conservării resurselor naturale prin utilizare lor un termen îndelungat.

Combaterea deșeurilor în Republica Moldova

Potrivit datelor Biroului Național de Statistică[5] în anul 2020 au profitat de colectarea deșeurilor 314 localități, din care 54 orașe și 260 de sate și au fost colectate 3 555 mii metri cubi. Dacă în orașe gestionarea deșeurilor este dezvoltată, ceea ce nu poate fi spus de sate, unde sistemul managementului deșeurilor este prezent în 260 sate din cele 844 sate existente, ceea ce constituie 30,81 %. În spațiul urban indicele este de 81,81%, fiind deservite cu servicii de colectare a deșeurilor 54 orașe din 66 [3].

Din diagrama prezentată în Figura2 se observă căte vehicule utilizate la lucrări de salubritate sunt utilizate în unele orașe și căruși volum de deșeuri municipale corespund. Luând în considerație că capacitatea unui vehicul de colectare este de 20-50 m³ (în mediu 35 m³) și deșeurile sunt colectate de 1-3 ori pe săptămână. În orașul Chișinău sunt 1953,9 mii m³ de deșeuri anual și 37 576 m³ săptămânal, deservite de 257 vehicule, deci unui vehicul îi revine 146 m³ pe săptămână. Concluzia este că pentru orașul Chișinău 257 de vehicule sunt destule pentru a colecta și transporta deșeurile la depozitul de deșeuri.

Cea mai mare cantitate de deșeuri, dar și căi de gestionare a lor sunt în Chișinău. Aici se numără 10 000 tomberoane, din care 1570 de tomberoane. De colectarea deșeurilor în Chișinău se ocupă Î.M. Regia "Autosalubritate", care distribuie 50% din deșeuri la fabrica "ABS Recycling", iar restul la depozitul de deșeuri din satul Țânțăreni, r. Anenii Noi. "ABS Recycling" prelucrează pentru re folosire fiecare lună aproximativ 180 tone de plastic sau 10% din cantitatea de plastic [4]. Al doilea oraș după cantitate de deșeuri colectate este Bălți unde pentru 109,6 mii m³ sunt alocate 35 de vehicule utilizate la lucrări de salubritate.

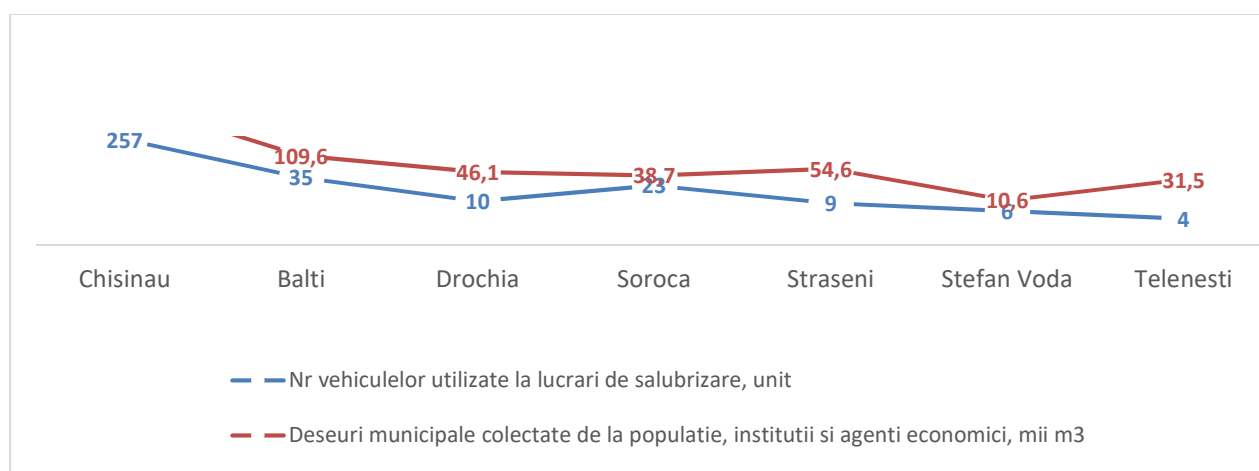


Figura2. Gestionarea deșeurilor în orașe din Republica Moldova

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor prezentate de statistica.md [5]

Analiza comparativă a gestionării deșeurilor în Ucraina, România și Moldova

Republica Moldova, Ucraina și România sunt țări în curs de dezvoltare. Fiecare din aceste țări au întâlnit problema poluării mediului înconjurător, însă fiecare o rezolvă în limitele posibilităților sale. În continuare se face o analiză comparativă a situațiilor în aceste 3 țări. Este cercetat managementul deșeurilor din punct de vedere a parametrilor: cantitate de deșuri pe cap de locuitor, cantitate anuală de deșuri, numărul gropilor de gunoi, numărul întreprinderilor ce se ocupă de gestionare deșeurilor și genul lor de activitate și actele normative în domeniul managementului deșeurilor cu anii de implementare a acestor legi.

Tabel 1.

Analiza comparativă a managementului deșeurilor în Moldova, Ucraina și România

	Republica Moldova	Ucraina	România
Cantitate de deșuri pe cap de locuitor	108 kg	350 kg	272 kg
Cantitate anuală de deșuri	286 000 tone	350 mln tone	3 700 tone
Numărul gropilor de gunoi	3 600	30 000	46
Soarta deșeurilor	90%-groapă de deșuri 10%-reciclare	95%-groapă de deșuri 2%-deșuri arse 3,2%-reciclare	69%-groapă de deșuri 13,8%-reciclare
Întreprinderi care gestionează deșeurile	13-hârtie și plastic 3-sticla 3-metale	17-hârtie 35-plastic 27-sticla	82-hârtie 63-plastic 29-sticla 389-metale
Total companiilor de gestionare	41	79	414
Acte normative în domeniul managementului deșeurilor	LEGEA nr. 209 din 29.07.2016 privind deșeurile	Legea Ucrainei „Cu privire la deșuri” (2018)	Legea nr.211/2011 privind regimul deșeurilor

Sursa: Elaborat de autor

Republica Moldova înregistrează o reciclare a aproximativ 50% din deșeurile de plastic și circa 10% din deșuri municipale sunt reciclate, restul 90% sunt acumulate de servicii de salubritate. Cantitatea de centre de reciclare și colectare a deșeurilor sunt 41 de întreprinderi.

Ucraina înregistrează un procent de reciclare a deșeurilor municipale de 6%, restul 94% ajung la depozite de deșuri. Pe teritoriul țării sunt circa 30 000 de gropi de gunoi, când întreprinderile existente de reciclare nu sunt nici pe jumătate din capacitatea posibilă încărcate.

În România problema poluării este aproximativ la nivelul Republicii Moldova. Centrele de reciclare nu fac față cantităților enorme de deșeuri, rata de reciclare totală constituind 14%. Restul 86% de deșeuri sunt colectate și aruncate în gropile de gunoi. Unele orașe pe parcursul ultimelor ani au reuși să atingă un grad de colectare separată de la 1% la 61%, altele încă nu pot înțelege totalmente efectele selectării și reciclării.

Concluzii

Gestionarea deșeurilor în Republica Moldova este diferită, în funcție de regiunea cercetată, dar în circumstanțele actuale de încălzire globală, concentrații mari de ozon, dispariția unor specii de animale și plante problema este soluționată de toate țările lumii, în măsura posibilităților fiecărei. Cea mai mare problemă a societății noastre este faptul că marea parte a populației nu cunoaște sau nu se implică în soluționarea problemei poluării prin deșeuri a mediului.

La moment sunt implementate la nivel de țară mai multe politici de promovare a selectării deșeurilor și micșorării cantității de utilizare a plasticului și a substanțelor chimice toxice. La rândul meu eu aș propune un șir de acțiuni, unele poate costisitoare, însă din punctul meu de vedere efective. Unele din recomandări ar fi:

- adaptarea din școlile primare ale republicii a disciplinei educația ecologică, fiind o disciplină obligatorie, cu 2 lecții săptămânal;
- includerea educației ecologice în cursurile profesionale;
- implementarea politicii de penalizare a persoanelor, care folosesc substanțe toxice, aruncă deșeuri în locuri neautorizate;
- crearea locurilor de primire cu recompense a sticlei, plasticului, hârtie în locuri accesibile;
- colectarea deșeurilor din toate localitățile Republicii Moldova, în satele unde populația este mică, să circule un vehicul de colectare prin mai multe localități;
- sensibilizarea populației.

Doar uniți și conștienți vom putea aduce țara noastră la un nou nivel al vieții.

Mulțumiri Aduc sincere mulțumiri coordonatorului TIMOTIN Ludmila, doctor în științe economice, lector universitar, care a condus și îndrumat cercetarea descrisă în lucrare.

Referințe:

1. <https://www.odimm.md/ro/compartimente-eco/reciclarea-deseurilor> [accesat 20.02.2022]
2. <https://wsmaker.md/ro/moldova-se-ineaca-in-deseuri-cum-sa-ne-salvam-de-milioanele-de-metri-cubi-de-gunoi/> [accesat 20.02.2022]
3. <https://diez.md/2021/12/09/gestionarea-deseurilor-o-problema-vizibila-pentru-moldova-cum-solutionam-situatia/> [accesat 22.02.2022]
4. <https://gazetadechisinau.md/2020/02/14/deseurile-din-plastic-si-reciclarea-lor-in-moldova-cum-ne-salvam-de-gunoaie/> [accesat 25.02.2022]
5. https://statbank.statistica.md/PxWeb/pxweb/ro/10%20Mediul%20inconjurator/10%20Mediul%20inconjurator__MED040__Municipale/MED060320reg.px/?rxid=e87671c5-56a9-42d1-a7d6-dd0671acb8eb - Deseuri municipale colectate pe parcursul anului, în profil teritorial, pe LOCALITATI [accesat 23.02.2022]
6. <https://ambasadasustenabilitatii.ro/romania-are-a-doua-cea-mai-slaba-rata-de-reciclare-a-deseurilor-din-ue/> [accesat 26.02.2022]